

פרקטיקה "מה בתיבה?" – שימוש בסקרנות לעידוד למידה / יעל פלג חבה

סקרנות זה דבר די אישי – מה שמעניין לאחד לא תמיד יעניין לאחר. בפרקטיקה זו, נוצר עירור (מלשון להעיר) של הסקרנות הטבעית על ידי הבנה שהטבע האנושי מסוקרן הרבה יותר כאשר מונעים ממנו משהו. (תבדקו אצל אדם וחיה שלמרות שהיה להם גן עדן שלם, רצו מאד דווקא את מה שאסרו עליהם). בפעילות זו נמנע את המידע הנאסף על ידי חוש הראיה, באמצעות שימוש בתיבות סגורות, שבתוכן נשים פריטים בהקשר לימודי. התיבות יעברו בין הקבוצות (פרטים בהמשך) וכל תיבה שמגיעה חופנת בחובה סוד. חדות הגילוי נשחקת אם יש עודף של תיבות – כך שההמלצה שלי, עצרו בשמונה תיבות לכל הכתה.

אין צורך לקנות תיבות – אני משתמשת במכסים של קרטוני הדפים לשכפול, שמגיעים לבית הספר. כל שני מכסים יוצרים תיבה. מספר התיבות שמומלץ להכין הוא שלכל 4-6 תלמידים תהיה תיבה - פשוט חישוב שצריך שיהיה מקום גם למחברות של התלמידים וגם מקום לתיבה ולמכסה שלה. אם יהיה צפוף מדי תאלצו לעסוק ביחסי אנוש ולא בלמידת הנושא שתכננתן. שימו לב - הפעילות מתקיימת בכיתה המאורגנת בקבוצות.

לפני התחלת הפעילות אני מסבירה ומראה שהתיבות יעברו בכיוון השעון מקבוצה לקבוצה. "אתם תעבירו אליהם, אתם מעבירים לכאן, אתם מעבירים הנה, אתם מעבירים לפה..." ההנחיה הזו חשובה ותחסוך לכם בלבול של כיוונים בהמשך, דבר שיכול לשבש את כל הפעילות. ניתן הסבר לתלמידים: "מתי תדעו להעביר? כשתשמעו את... סגרו את התיבה והעבירו אותה בכיוון השעון לקבוצה הבאה" השתמשו בכלי כלשהו שיצור רעש מספיק חזק וחוסו על גרונכם – העשייה כל כך מלהיבה שרעש חיובי שנוצר יעיד על הלמידה ולא על הפרעה. אני משתמשת בקופסת פח עם ברגים או אבנים בפנים, אבל תוף, זמבורה או כל מה שיתאים לכן הולך.

העברת התיבות מלווה במטלה לימודית הקשורה למה שבתיבה. מומלץ להכין טבלה שבה עמודה אחת תתייחס לתיאור הפרט שבתיבה והעמודה השנייה תהיה הרחבה או קישור של הפריט לנושא אותו אתן מלמדות.

למשל:

אם אתם מתייחסות לאישים בתנ"ך –

מה בתיבה?	הדמות התנ"כית
תלתל	שמשון
מספריים	דלילה
נבל (אפשר תמונה של כלי הנגינה)	דוד
אבן או רוגטקה (אפשר תמונה)	דוד

במדעים וטכנולוגיה כשלומדים על כך שלבעיה טכנולוגית יכולים להיות פתרונות שונים:

הבעיה הנפתרת	הפתרונות הטכנולוגיים שבתיבה
איך נאיר?	פנס, נר, נורת חשמל
איך נצמיד דברים?	סלטייפ, צמדן, גומיה
איך נצמיד ניירות?	אטב משרדי, שדכן, סיכה מתפצלת
איך נשמור על שיניים נקיות?	מברשת שיניים, חוט דנטלי, קיסם

אלה רק דוגמאות וניתן להרחיב את היריעה לעוד תחומים ומקצועות.

משך זמן הכתיבה קצר ולכן 2-3 דקות לכל תיבה יספיק - את משך הזמן המדויק אתן תחושו בעצמכן לפי קצב כתיבת התלמידים.

כאשר התיבות עברו בין כל הקבוצות, אוספים את התיבות ומשתמשים במידע שבטבלה להבנת החומר הלימודי בו בחרנו לעסוק. מה ניתן ללמוד מכל עמודה? מה ניתן ללמוד מכל שורה בטבלה? מה משותף / שונה? אם הייתם מוסיפים תיבה נוספת מה היה בה ומדוע?

שיהיה בהצלחה יעל